

MØTEREFERATER 2009

Blomstrende sommerminner v/ foreningens medlemmer

Mandag 12. januar på Mule Varde. Referent: Bjørn Erik Halvorsen.

Nesten 30 personer var møtt fram til et møte som etter hvert er blitt en tradisjon i foreningen. Også i år ble det mange som hadde tatt med bilder. Det ble så mange bilder at Rolf Ergons presentasjon fra Australia ble utsatt til "Jeg velger meg" møtet. Det var referentens nye laptop som ble benyttet, og den hadde bredskjermformat, noe som ikke helt passet til TBFs videokanon. Derfor ble både planter og folk noe smalere enn normalt. Det vil føre for langt å gå i detaljer om hvert foredrag. Dette var det vi vist denne kvelden:

- Karl J. Gundersen viste en del bilder fra distriktet med høy kunstnerisk profesjonalitet.
- Norman Hagen viste bilder fra turene, pluss mange bilder fra Kragerø.
- Kjell Thowsen viste bilder fra Larvik-avdelingens tur til Öland.
- Magne Langerød viste bilder fra Øst-Kreta.
- Nina og Bjørn Lervik viste diverse bilder fra distriktet.
- Kristin Vigander viste bilder fra Gran Canaria.
- Trond Risdal viste bilder fra Tenerife.

Listaflora v/ Oddvar Pedersen.

Mandag 28. januar på Mule Varde. Referent: Trond Risdal

Oddvar Pedersen er ansatt ved Botanisk Museum i Oslo som ingeniør med spesielt ansvar for databaser og databasevedlikehold. Han kommer fra Lista og har i mange år kartlagt botanikken her og alle vi som deltok på sommerekursjonen til Lista husker han som en fantastisk guide. De geografiske betingelsene for rik flora er på mange måter dårlig, fattig berggrunn og havet gikk bare få meter høyere etter siste istid. Positive faktorer er mildt klima og et rikt kulturlandskap. Vi fikk høre om kartleggingen av floraen fra M.N.Blytt i 1826 og frem til i dag. Det er i alt registrert ca 950 arter karplanter. Vi gikk gjennom de forskjellige landskapselementer og floraen som hører til fra forskjellige typer strand og opp til lyngheiene. Et svært engasjerende foredrag med flotte bilder og illustrasjoner gledet alle de 25 fremmøtte. Etterpå var det som vanlig koselig samvær med kaffe, te og noe godt å bite i.

Floraen i Rogaland v/ Svein Imsland etter årsmøtet, Hotell Høyer Skien.

Fredag 13. februar. Referent: Trond Risdal.

Det var 35 tilstede på årsmøtet.

Etter årsmøtet kåserte Svein Imsland og viste bilder fra floraen i Rogaland. Vi fulgte året igjennom med flotte stemninger og utsøkte bilder. Tilslutt ble det servert et bedre måltid nede i restauranten med god stemning og livlig prat rundt bordene.

Atlaskveld v/ Bjørn Erik Halvorsen.

Onsdag 25. februar på Mule Varde. Referent: Christian Kortner.

13 framfremte hadde møtt fram for å høre på Bjørn Erik denne kvelden. Det var forslag oppe på siste årsmøte om å legge ned floraatlskomiteen og heller opprette en ny florakartleggingskomite for å opplyse om og hjelpe til med registreringer i den nylig startede databasen Artsobservasjoner på internett. Imidlertid hersker det usikkerhet rundt den nåværende databasen og om dataene som blir lagt inn ligger trygt. Det ble derfor besluttet å beholde floraatlskomiteen et år til og ta en ny vurdering da. I kveldens presentasjon tok Bjørn Erik for seg følgende arter: Sprikesøtgras, kjempesøtgras, skogsøtgras, engstarr, vipestarr, prikkstarr, blystarr, snipestarr, smal dunkjevle, nøstepiggknopp, kalmusrot, myrkongle, sivlilje, brudespore, honningblom, grov nattfiol, hvitkurle, fjellhvitkurle, rød skogfrue og hvit skogfrue. Flere av disse artene er meget sjeldne i Telemark og noen også totalt sett for Norge. Det er nyttig med en slik gjennomgang for å få øynene opp for enkelte arter det kan være verd å se etter både på TBF-turer og også på egenhånd. Takk til Bjørn Erik som tar seg tid til å lage disse presentasjonene hvert år.

Forvillede hageplanter v/ Per Arvid Åsen

Mandag 9. mars på Mule Varde. Referent: Esther Broch

Det kom 19 medlemmer for å høre på foredraget denne kvelden. Forvillede hageplanter ble definert som planter som hadde kommet seg over hagegjerdet. Foredragsholderen startet med de historiske hageplantene. Gullris og fagerfredløs hadde vært dyrket siden 1750. Mange har opprinnelig kommet med munkene og nonnene til klostrene. Dit ble det importert planter som ble brukt til mat og medisiner. Hovedøya er et eksempel som er godt

kartlagt. Eksempler på en forvillet klosterplante er svaleurt som vi finner gatelangs i mange Sørlandsbyer i dag. Andre er gamle legeurter som: berberis, akeleie, legevendelrot og såpeurt. Reinfann finnes i dag helt opp til Finnmark. Bulmeurt, hundetunge, oksetunge og legesteinfrø er blant de eldste legeplantene. Vi kjenner også humle. Av den ble tørkede frø lagt under hodeputen som innsovningsmiddel. I Gamlebyen i Oslo finner vi kattermynte og hunderot ved foten av Akershus festning og digitalis i middelalderlag i gamle Oslo. I Mandal finner vi løvehale. Legepestrot kan og knyttes til klostrene innført på 1300 tallet som mat til vingårdssneglen. Isop ble brukt som teplante og er funnet ved klosteret på Hamar. Kalmusroten, som vokser i vann, er funnet på Eyje og er innført. Vi har mesterrot fra Lyse kloster, den likner på skvallerkål. Moskuskattost og apotekerkattost er funnet langs fortauskanter på Sørlandet. Det er funnet kranier og beinrester i Sverige hvor det helt tydelig er foretatt inngrep og til anestesi ble det brukt en blanding av bulmeurt, giftkjeks og opiumsvalmue. Pepperrot også en opprinnelig klosterplante. I Ullensvang var det et annekset av Lyse kloster hvor det er funnet svarthyll og surkirsebær. Av andre forvilla planter kan nevnes: skogforglemmeie, stripegrass, gravbergknapp, prakthjelm, storhjelme i Nord Norge, toppklokke, perleevigblom og sølvarve kan være på vei inn på lista. Det samme med honningknoppurt (gravplassurt), hjertebergblom fra Sibir, fuglestjerne, klokkeblåstjerne, marsfiol som kan være en klosterplante sammen med hagelerkespore, spirea, snøballbusk, gravmyrt (romersk) og en middelaldersk eplerose, scilla/ russeblåstjerne og høstasters. Villtulipan er en ballastplante fra Torungen ved Arendal. Foredragsholderen avsluttet med svartelista planter som spansk kjørvel, kjempebjørnekjeks, kjempespringfrø, parkslirekne og rynkerose. Alle innførte og ikke særlig velkomne til å spre seg i norsk natur. Det sier seg selv at dette er en evigvarende prosess. Det vil stadig være tilførsel av nye forvillede hageplanter.

Jeg velger meg v/ Rolf Ergon og Bjørn Erik Halvorsen.

Onsdag 25. mars på Mule Varde. Referent: Christian Kortner.

20 frammmøtte benket seg og fikk først være med Rolf Ergon på en tur til Australia høsten 2008. Siden Australia ligger på den sørlige halvkule er september her for vår og forsommer å regne. Det igjen betyr at stedene han besøkte i fra Perth i sørvest og til østkysten med de store byene Melbourne og Sydney var grønne og blomstrende og ikke tørre og solsvilde slik som vi gjerne ser for oss Australia. Vegetasjonen er veldig annerledes enn vi er vant til og med et klima som likner Middelhavet mange steder. Det er mye blomstrende trær og busker og ikke fullt så mye urter selv om de siste noen steder dannet blomstrende tepper. Mange fantastiske blomster, ikke minst mange for oss utrolige orkideer. I tillegg viste Rolf bilder av mange fargerike og eksotiske fugler. Neste mann ut var Bjørn Erik Halvorsen som tok for seg Europas orkideer. Han gikk først igjennom systematikken slik som den er beskrevet i boken delForge "Europas orkideer". Ikke alle er enige i denne inndelingen men det er en annen historie. Når vi var kommet ned i dybden tok Bjørn Erik for seg den gruppen som inneholder blant annet skogfruer og flangrer og viste bilder av en del arter, flest av skogfruene som for delForges del inneholder 7 arter hvorav 2 arter kan diskuteres om de er europeiske siden de finnes i den østlige delen av Tyrkia og videre. Takk til Rolf og Bjørn Erik for flotte og informative foredrag.

Artsdataregistrering

Torsdag 2. april. Referent: Esther Broch

Vi var 7 som hadde møtt opp til dette andre møte om dette emnet. Flere av deltakerne hadde nå erfaring fra rapportering og hadde sammen med Trond gode råd å gi videre til forsamlingen. Det ble en gjennomgang av utvidet bruk av systemet hvor muligheten til å søke på planter ble gjennomgått. Vi registrer at det rapporteres mye og fra og ukjente personer i Telemark. Kanskje vi kan finne potensielle medlemmer her.

Telemarksfloraen v/ Bjørn Erik Halvorsen. I regi av Porsgrunn friluft- og miljøråd.

Onsdag 14. oktober på Mule Varde. Referent: Trond Risdal.

Hele 24 stykker hadde møtt opp til "Grønn onsdag" på Mule Varde. Bjørn Erik tok oss med på en rundtur fra Kragerø og langs kysten til Grenland og videre innover i fylket. Han viste frem en del av våre sjeldenheter og spesialiteter i planteriket og fikk oss til å være stolt av å bo i et så fint fylke. Før møtet ble det servert kaffe og kaker i de indre rom.

Vandring på Mallorca og Peleponnes. Syltetøymøte v/ Harald Stendalen.

Torsdag 29. oktober på Mule Varde. Referent: Christian Kortner.

Hele 23 møtte opp for å se bilder og høre Harald fortelle fra turer til Mallorca og Peleponnes. Han blandet også inn litt elementer av kultur og historie til en underholdende reise. Viktigst var allikevel bildene av den lokale floraen med mange og spesielle blomster, spesielt orkideer. Flueblomstene, Ophrys, har mange arter i middelhavsområdet og områdene på Peleponnes er spesielt rike. Peleponnes har langt flere arter av blomsterplanter enn for eksempel Kreta og dette gjenspeiler seg også i antallet insekter. Harald er en av de i Telemark med mest kunnskap om sommerfugler og viste flere bilder av arter fra disse områdene som mange av

oss aldri har sett. Kvelden ble avrundet med Magnes hjemmelagde vafler og med hjemmelaget syltetøy som foreningens øvrige medlemmer hadde med. Heldigvis er det fortsatt noen som lager syltetøyet selv.

Pollenanalyse v/ Helge Irgens Høeg.

Tirsdag 17. november på Mule Varde. Referent: Esther Broch.

22 medlemmer var møtt opp for å høre Høeg fortelle om sitt virke som pollenanalytiker. Høeg er tilknyttet Universitetet i Oslo og er vår fremste pollenanalytiker. Han ga oss en oversikt over metode og mangfoldet i bruken av pollenanalyse. Pollenkornet, som er det mannlige kjønnsorganet, er proteinrikt og har ingredienser som ikke lar seg løses opp og derfor kan vi mange tusen år senere ved hjelp av analyse av pollenlag si noe om hvilke planter og trær som vokste på de stedene som undersøkes. For å beskrive mengden pollen i naturen inneholder eksempelvis 1 skudd av hamp ca. 4 millioner pollen. Bestøvningen foregår ved insekts – og vindbestøvning og størrelsen på et bjørkepollen er eksempelvis 30 my. Det er størrelsen på de fleste pollenkorn. Pollen som faller på myr og i tjern bevares godt. Pollenvarslingen hvor det telles tetthet av de forskjellige pollenkorn i luften startet opp 1975 og i dag er pollenvarslingen en del av hverdagen vår. Vi fikk se en rekke pollendiagrammer som bygger på analyse av en 75 cm lang prøve som hentes opp ved hjelp av et spesialbor. Pollendiagrammet viser pollenlagene i prøven og ved analyse kan fremvekst av planter og trær kan og tidsfestes. Vi fikk se pollendiagrammer fra Kristiansand i sør til Karasjøk i nord. Fra Telemark hadde han med diagrammer fra Siljan som viste at grana kom til Telemark for 1100 år siden. Vi fikk og se diagram fra Høgenhei i Bamble. Der var det funnet spor av honning. Honning inneholder 4-5 tusen pollenkorn pr. gram. Honningsentralen benytter seg og av pollenanalyse for å avsløre juks og oppblanding av importert honning. Rådet var derfor, spis ren norsk honning. Pollenanalyse benyttes ved arkeologiske utgravninger og kan blant annet si noe om bosetting og når våre forfedre startet å dyrke jorden. Pollenanalyse kan også si noe om klima og temperatur ved å vise til funn av pollen fra planter og derav tidfeste de forskjellige istider. I forbindelse med byggingen av ny E 18 er det foretatt arkeologiske undersøkelser med pollenanalyser. Det ble funnet og registrert 12000 år gamle boplasser. Boplassene var plassert 90 til 200 meter over nåværende havnivå. Pollenanalyser brukes også i kriminalogien.. Funn av pollenkorn kan være med på å avsløre svindel i forsikringsaker og funn av pollenkorn på åstedet kan være med på å bekrefte eller utelukke. Det var en lydhør forsamling som fikk høre om en for oss ny side av botanikken.

Julemøte med bilder fra sommerekursjonen v/ foreningens medlemmer.

Fredag 11. desember i Sundjordet IF's klubbhus. Referent: Christian Kortner.

Årets julemøte ble som vanlig holdt i klubbhuset til Sundjordet idrettsforening og var også som vanlig godt besøkt både fra nær og fjern. I tråd med tradisjonen ble det vist bilder fra årets sommerekursjon til Öland. Mange flotte bilder av spennende arter og ikke minst "audiensen" vi fikk hos herr og fru Mossberg. Oppholdet på Guntorps herrgård minnes vi også med glede. Etter bildevisningen var det som det pleier kaffe og en mengde gode kaker. Mistelteinen hang også klar for de som måtte ønske å benytte seg av anledningen.